

IĞDIR

VİZYON PLANI

'KAFKASYA KAPISI'

KENTSEL VİZYON
PLATFORMU

KENTSEL VİZYON PLATFORMU

‘Kentsel Vizyon ile Kurgulanan Kentler’

NEF ve Kentsel Strateji tarafından kurulan
Kentsel Vizyon Platformu
kamu, sivil ve özel sektör işbirliği ile

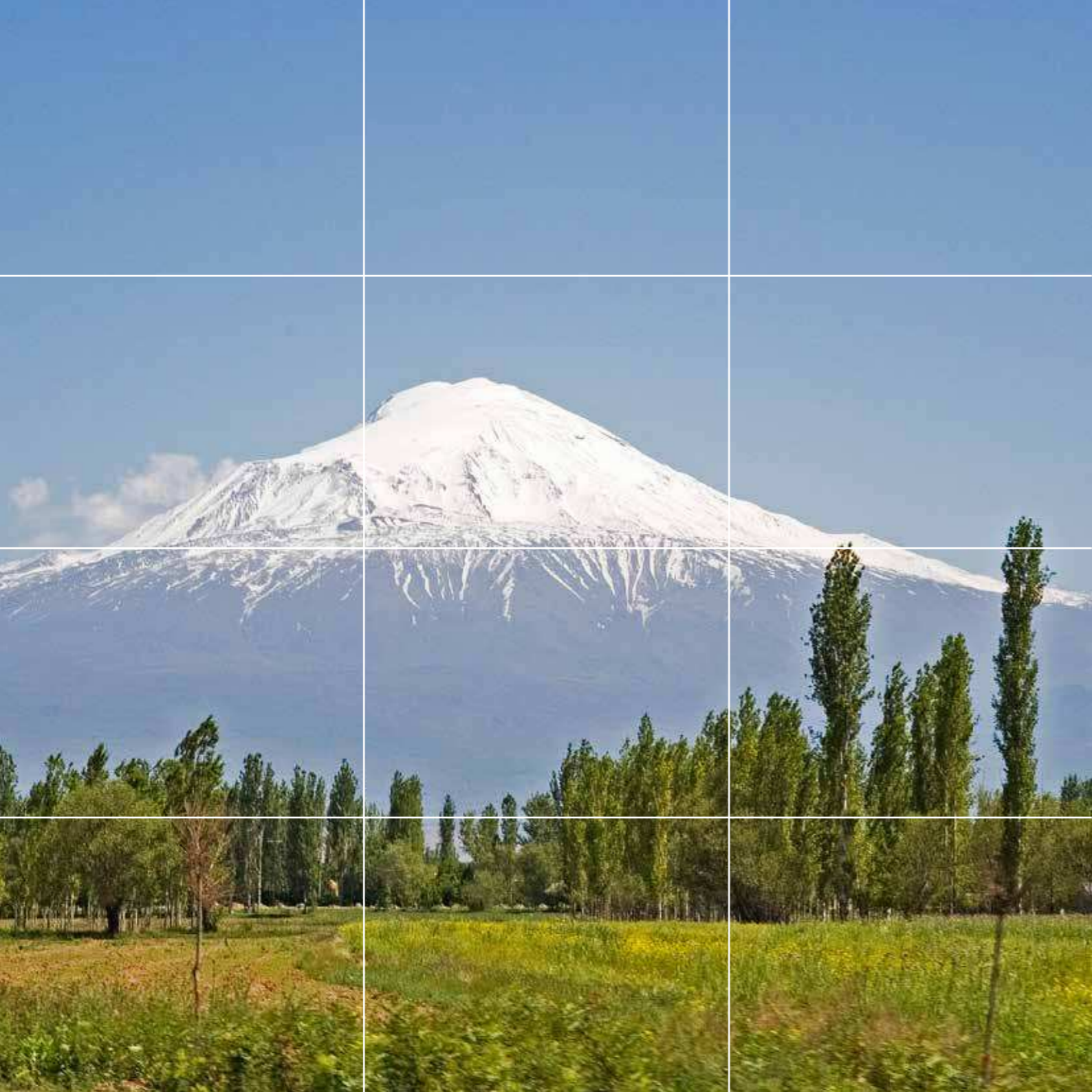
- bölge
- kent
- mahalle

ölçeğinde çalışmalar yaparak, yeni planlama
yaklaşımı ve modellerini tartışmaya açmaktadır.

81KENT
VİZYON
www.kentselvizyon.org

“İğdir Vizyon Planı” Kentsel Strateji tarafından geliştirilen kapsam ve içerik çerçevesinde, A. Faruk Göksu ve Sıla Akalp’ın Stüdyo 33’te verdiği eğitimler sonucunda, Edin Zaim tarafından hazırlanmıştır.

01

ANALİTİK BAKIŞ
Stratejik Göstergeler
10 Temel Sorun ve Fırsat
BEK Analizi

07

02

STRATEJİK BAKIŞ
Bölgesel İşbirliği
Kent Kurgusu

15

03

VİZYON
Bölgesel Vizyon
Kentsel Vizyon

20

5

04

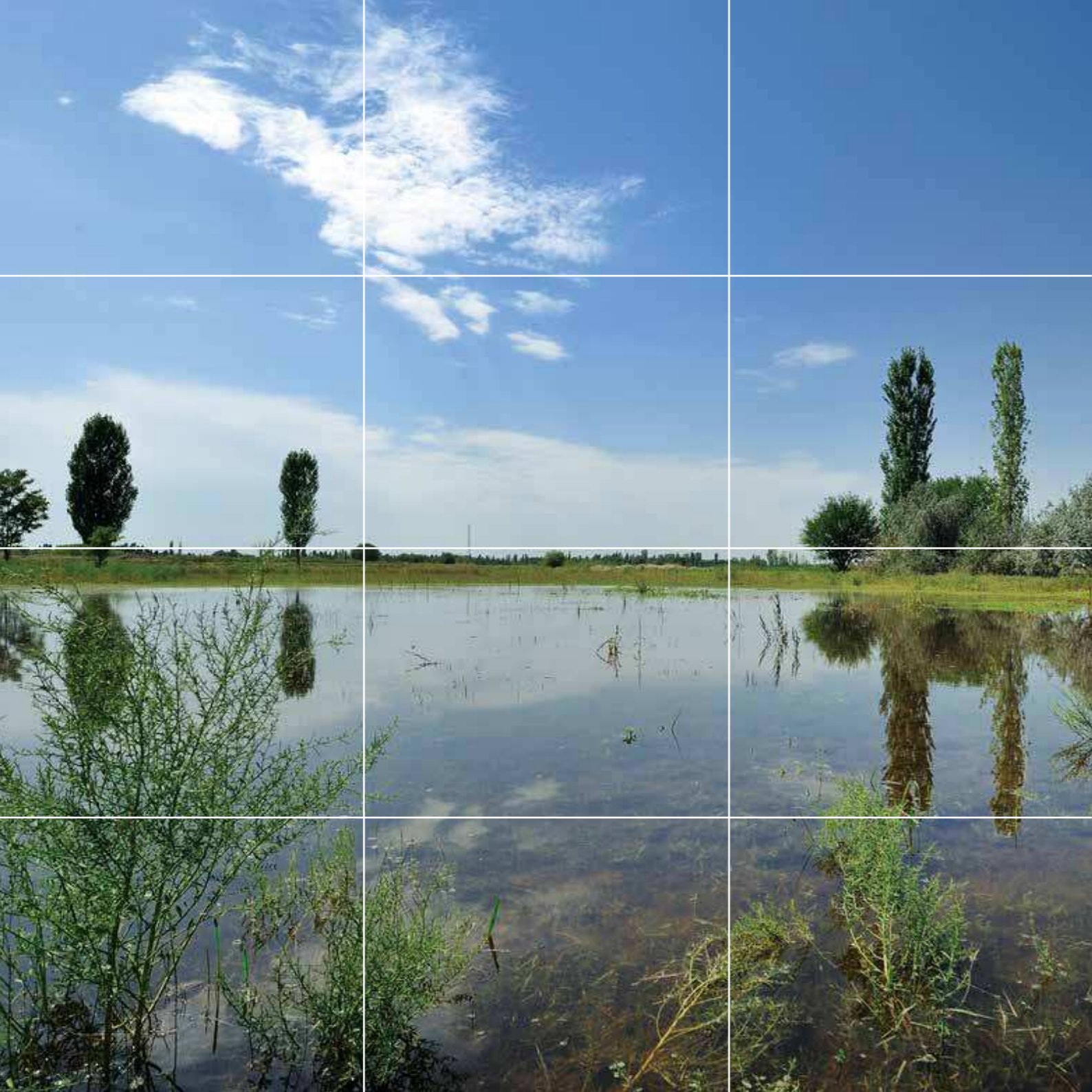
VİZYON ve EYLEM ÇERÇEVESİ
Vizyon Çerçevesi
Eylem Çerçevesi

23

05

İĞDIR'IN GELECEĞİ İÇİN
10 TEMEL İLKE

36

BÖLÜM

01

ANALİTİK BAKIŞ
Stratejik Göstergeler
10 Temel Sorun ve Fırsat
BEK Analizi

STRATEJİK GÖSTERGELER

Nüfus:
190.400 kişi

Ekonomik Değerler:

- Tarım
- Turizm (yayla turizmi ve Ağrı Dağı)
- Sanayi

Eğitim:
İğdır Üniversitesi
(206 öğrenci)

Tarihsel İzler:

- Karakale Harabesi
- Harmandöven Kervansarayı
- Ahura Harabeleri
- İğdir Korganı

8

Performans Kriterleri

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK

74

ÇEVRE
67

EKONOMİ

69

SOSYAL
75

YAŞAM KALİTESİ

78

Doğal Değerler:

- Ağrı Dağı
- İğdir Ovası
- Tuzluca Tuz Mağaraları

Sosyal Altyapı:

- 3 Kütüphane
- 1 Tiyatro
- 1 Üniversite

9

10 TEMEL SORUN

- 10
- 1 Sınır kapılarının kapalı olması
 - 2 Sınır komşuları ile diyalog eksikliği
 - 3 Turizm altyapısındaki eksiklikler
 - 4 Düşük yoğunluklu kentsel saçaklanma
 - 5 Bölünmüş havza
 - 6 Hava kirliliği
 - 7 Sektörel uzmanlaşmama
 - 8 Altyapı eksikliği
 - 9 Turizm branşlarının çeşitlendirilmemesi
 - 10 Kentsel yaşam kalitesi eksikliği

10 TEMEL FIRSAT

- 1 İlman İklim
- 2 Ağrı Dağı
- 3 Sınır kenti /Serhat ili
- 4 Erişilebilirlik
- 5 Aras Nehri
- 6 Tarımsal ürün çeşitliliği
- 7 Çokkültürlülük
- 8 Ulaşım projeleri (demiryolu ve havalimanı)
- 9 Kuş göç yolu
- 10 Kentle bütünleşik kırsal doku

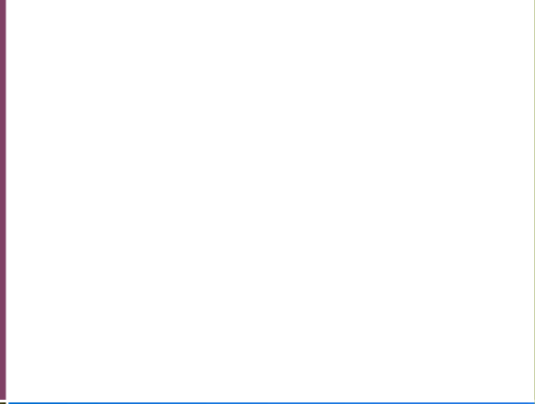
BEK ANALİZİ

Kaynak: KentSEL Strateji

Birikim	Doğal değerler Çok kültürlülük Nezakat Komşuluk
Bereket	Aras Nehri İğdır Ovası Ilıman iklim
Beceri	Etkileşim Folklor Ticaret Hudut
Bakış	Ararat Göçmen kuşlar Sınırsızlık
Büyüme	Kırsal kalkınma Doğa turizmi Kırsal kalite
Beklenti	Ekolojik tarım Çevresel rehabilitasyon Sınır ötesi ticaret Lojistik

Ekoloji	Ağrı Dağı İğdır Ovası Mikroklima
Ekonomi	Gümrük Tarımsal sanayi Doğa turizmi Lojistik
Eşitlik	İşbölümü/İşbirliği Sınır aşımı Fırsat eşitliği Sosyal uyum
Etkinleştirme	Havza yönetimi Kentler arası işbirliği Sınır ötesi ilişkiler Tarımsal sanayi
Edinim	Modern kırsallık Akıllı büyüme Liyakat İşbirliği
Entegrasyon	Kent-Kır Komşu-Komşu Sahat-Sürmeli Uluslararası ilişkiler

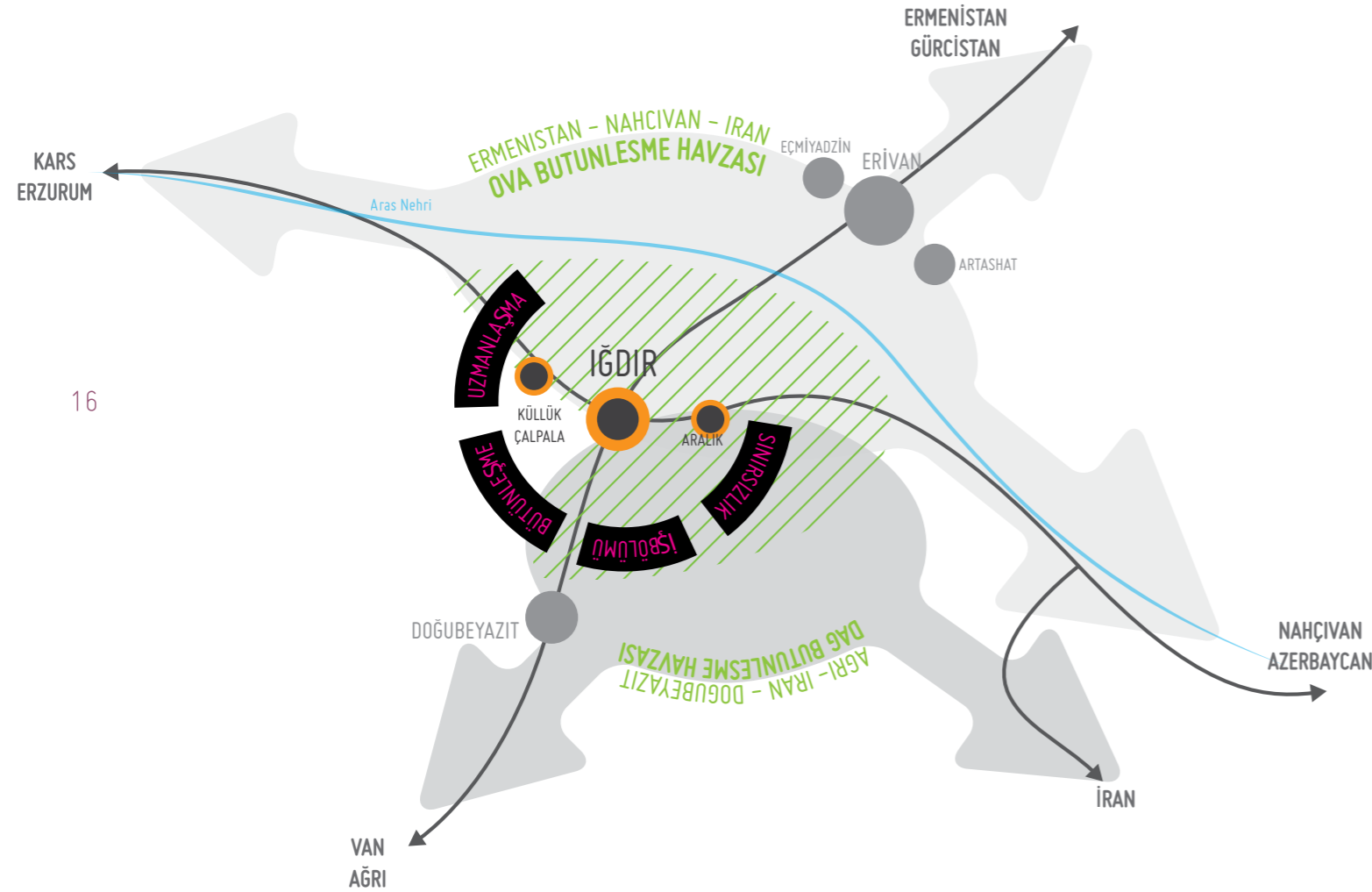
Koruma	Tarımsal verim Doğa Milli park
Kapasite	Agro-turizm Doğa turizmi branşları Yerel sanayi
Kalkınma	Markalaşma Kırsal kalkınma Uzmanlaşma
Kimlik	Ağrı Dağı Serhat boyu Nuh'un Gemisi
Katılım	Yerel yönetim Ticari işbirlikleri Kültürel çeşitlilik Sosyal entegrasyon
Kurgu	Komşuluk İşbirliği Bütünleşme

BÖLÜM

02

STRATEJİK BAKIŞ
Bölgesel İşbirliği
Kent Kurgusu

BÖLGESEL İŞBİRLİĞİ

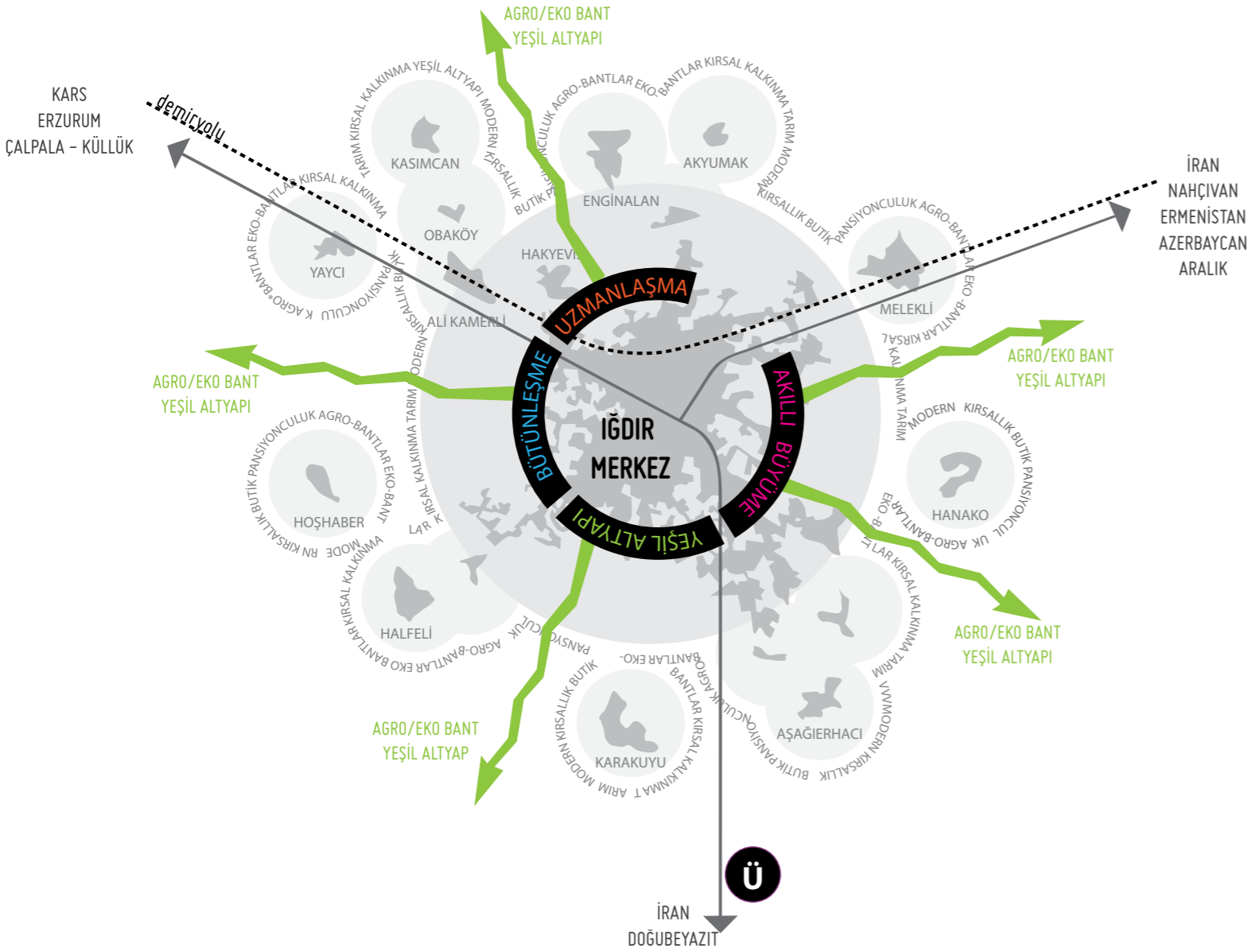
İĞDIR, BÖLGE İÇİNDE HANGİ STRATEJİK ROLÜ ÜSTLENECEK?

Iğdır, bir kenarında Erivan'ın, bir kenarında kendisinin diğer bir kenarında ise Nahçıvan'ın yer aldığı ortak bir ovanın kıyısında yer almaktadır. Bir serhat ili olmanın getirdiği potansiyeli siyasi ve idari sebeplerden dolayı neredeyse hiç kullanamayan Iğdır'ın kalkınmak için en önemli hedefi, kapalı olan sınır kapılarının açılması ve sınır ötesi kentlerle hem çevre yönetimi hem ekonomik yatırımlar hem de lojistik açıdan bütünleşmesi üzerinden kurgulanmalıdır. Bu doğrultuda, Iğdır'ın bölgesel işbirliği stratejisi, sınırsızlık, iş bölümü ve bütünleşme kavramlarıyla tanımlanmıştır. Iğdır'ın en önemli ayırıcı özelliği ılıman bir iklime sahip olması ve bununla birlikte önemli bir tarımsal coğrafyayı barındırmasıdır. Bunlara ek olarak, Ağrı Dağı'nın eteğinde kurulu olması Iğdır'a tanıtım ve kentsel kimlik açısından müthiş bir fırsat sağlamaktadır.

Vizyon planı kapsamında, Iğdır'ın, kendisinden daha iddialı yatırımları ve daha nitelikli nüfusu elinde bulunduran çevre yerleşimlerle rekabet etmek yerine işbirliği konseptini uygulamaya geçirmesi yönünde mikro ve makro olmak üzere iki farklı ölçekte işbirliği önerilmektedir. Makro ölçekte

Nahçıvan, Erivan, Eçmiyadzin, Iğdır ekonomik ve lojistik işbirlikleri öngörülmektedir. Mikro ölçekte ise Iğdır kapsamında 3 tane düşük yoğunluklu işlevsel kümelenme alanı önerilmektedir.

- * Iğdır Kenti: Kent merkezinin ekonomik faaliyetlerin yönetilmesi konusunda uzmanlaştığı, çeperindeki yerleşim dokusunun ise tarımsal faaliyetlerle birlikte turizm altyapısını geliştirdiği bir kent. Iğdır Üniversitesi de bu alanda konumlanmıştır.
- * Çalpala-Küllük: Bu alan, havalimanı ve OSB'yi barındırmaktadır. Yerel tarımsal ürün deseniyle ilişkili geliştirilecek tarımsal sanayi, kırsal kalkınma ve yerel ekonominin sürdürülebilmesi açısından önem taşımaktadır. Bununla birlikte, geliştirilecek demiryolu bağlantısı ile bu bölgenin lojistik ve endüstriyel odak olması tasarlanmıştır.
- * Aralık: Ağrı Dağı tırmanış parkurunun başlangıç noktası olarak turizm sektörünün gelişmesi hedeflenmektedir. Bununla birlikte, İran ve Ermenistan sınır kapılarının işlevlendirilmesiyle Aralık'ın sınır hizmetleri odağı olarak geliştirilmesi tasarlanmıştır.

KENT KURGUSU

YENİ KENT KURGUSU NE OLACAK?

İğdir, geniş alana yayılmış düşük yoğunluklu kırsal karaktere sahip bir yerleşimdir. Yeni vizyon çerçevesinde bu karakterinin iyileştirilerek korunması hedeflenmiştir. Düşük yoğunluklu yaygın kentleşmenin çevre üzerindeki olumsuz etkilerinin ekolojik ve güncel yaklaşımlarla rehabilite edilmesi hedeflenmektedir.

Yeni gelişme alanlarının tarif edilen işlevlere göre yeniden düzenlenmesi ve doğal değerlere saygı gösterilmesi bağlamında, öne çıkan hususlar ve öneriler:

- * Kentin Gelişme Yönünün Belirlenmesi: Civardaki kırsal yerleşimlerle bütünleşme
- * Yoğun Kent Merkezi (Smart Growth)
- * Yeşil Koridorlar, Yeşil Altyapı ve Agro-bantlar
- * Tarımsal Faaliyetin Sürdürüldüğü Konut Alanları
- * Butik Pansiyonculuk: Agro-turizm, Eko-turizm
- * Kentsel Peyzaj Ögesi Olarak Sulama Kanalları
- * Ekolojik Koridor Olarak Sulama Kanalları
- * Üniversite — OSB-Havalimanı — Kent Merkezi Toplu Taşıma Bağlantısı
- * Bisiklet Odaklı Ulaşım Politikası
- * Yağ Lekesi Şeklinde Kentsel Saçaklanmanın Engellenmesi

BÖLÜM

03

VİZYON

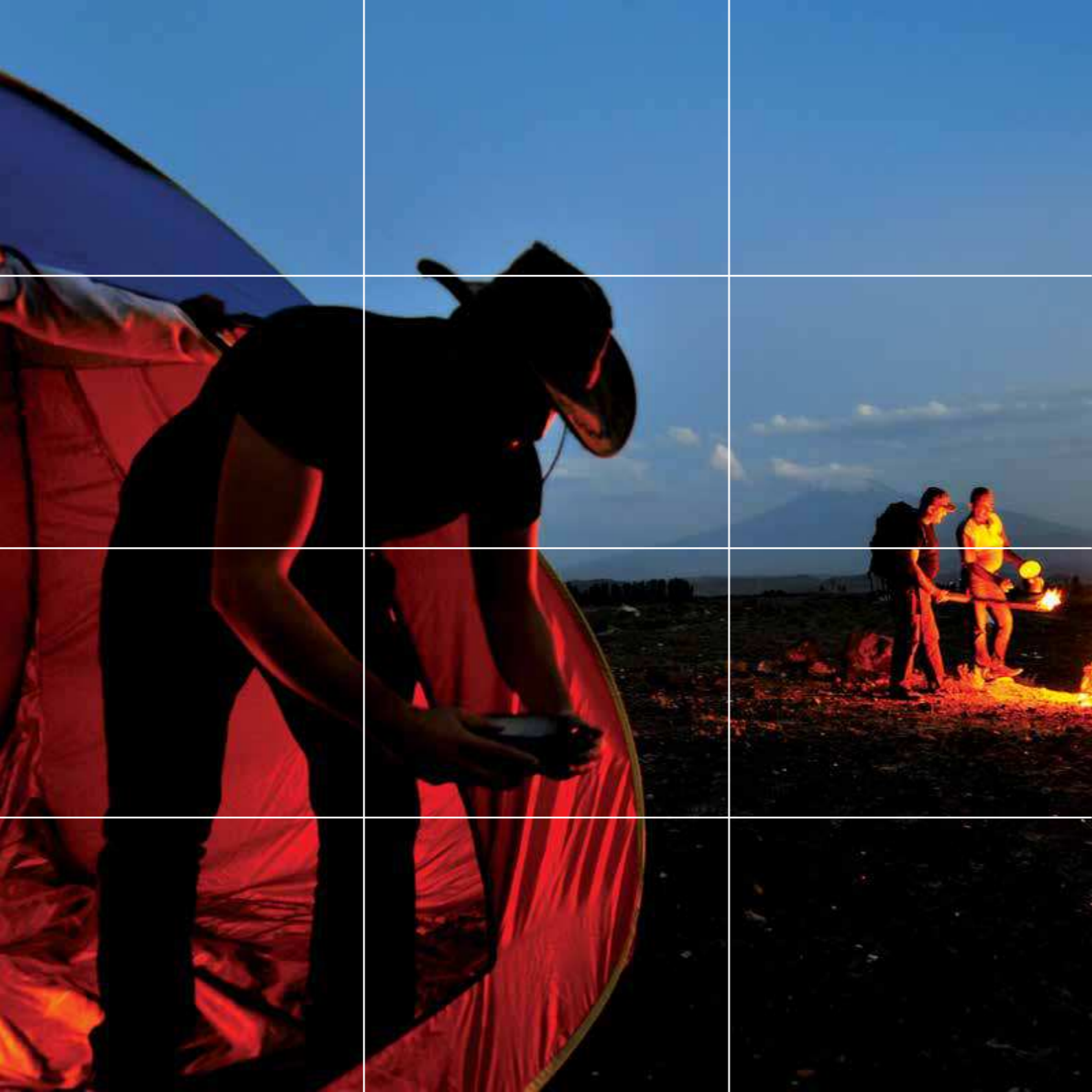
Bölgesel Vizyon
Kentsel Vizyon

BÖLGESEL VİZYON

ANADOLU ve KAFKASYA ile
BÜTÜNLEŞMİŞ LOJİSTİK BİR DÜĞÜM

KENTSEL VİZYON

SAÇAKLANMAYI BÜTÜNLEŞTİREN
İĞDIR

BÖLÜM

04

VİZYON ve EYLEM
ÇERÇEVESİ
Vizyon Çerçevesi
Eylem Çerçevesi

VİZYON ÇERÇEVESİ 3x3 EYLEM ÇERÇEVESİ

1 FARKLILIK

1 İklim:
Ilıman Vaha

2 Sınır:
Kafkasya Kapısı

3 Ararat:
Turistik Zirve

2 TEMA

1 Bereket:
Suyun Lütufu;
Yeşil İğdir

2 Komşuluk:
Birlikte Yaşama
ve İş Yapma
Yeteneği

3 Birikim:
Kültürlerin
Harman Yeri

3 STRATEJİ

1 Kalkınma:
İşlevsel Rol
Paylaşımı

2 Dönüşüm:
Bütüncül Bir
Ova Kurgulamak

3 Bütünleşme:
Modern
Kırsallık,
İşlevsel
Kentleşme

İĞDIR'IN GELECEĞİ

1 SEKTÖR

1 Tarım:
Toprağın
ve Suyun
Bereketiyle
Kalkınma

2 Ticaret:
Anadolu ve
Kafkasya'nın
Pazar Yeri

3 Turizm:
Çeşitlendirilmiş
Turizm
Faaliyetleri

2 PROGRAM

1 Ova:
Modern Kırsallık

2 Pazar:
Uzmanlaşmış
Kent Merkezi

3 5137:
Kentten Uzak,
Bulutlara Yakın

3 PROJE

1 İş:
Ekonomik
Faaliyetlerin
Merkezi

2 Sınır:
Bütünleşme
Vizyonunda
Sınır

3 3 Odak:
3 İşlevsel
Yerleşim Kümesi

VİZYON ÇERÇEVESİ

3 FARKLILIK

3 TEMA

3 STRATEJİ

İklim

Bereket

Kalkınma

Sınır

Komşuluk

Bütünleşme

Ararat

Birikim

Dönüşüm

3 FARKLILIK

1

İlman Vaha

Doğu Anadolu ve Kafkasya bölgesinin sert ve soğuk ikliminin aksine, Iğdır'ın mikroklimal niteliği zengin tarımsal ürün çeşitliliğine olanak sağlamaktadır. Bu yönü Iğdır'ı bulunduğu bölgede eşsiz bir konuma getirmektedir. Aras Nehri'nin suladığı Iğdır Ovası, tarımsal altyapı yatırımları ile iklim potansiyeli tarımsal ürün deseninin zenginleştirilmesi yönünde kullanılmıştır. Bu plan çerçevesinde Iğdır'ın ılıman bir vaha olarak bölgede turizm destinasyonu olarak ön plana çıkarılması hedeflenmektedir. Bu çerçevede agro-turizm, butik kırsal pansiyonculuk gibi güncel eko-turizm yatırımları teşvik edilmelidir.

2

Kafkasya Kapısı

Şüphesiz Iğdır'ın en ayırt edici özelliği 3 farklı devlet ile sınır komşusu olmasıdır. Iğdır bu yönüyle serhat illeri arasında ön plana çıkmakla beraber bu sınırlardan yalnızca birinde (Nahçıvan) hudut kapısı bulunmaktadır. Altyapı yetersizliği ve politik sorunlar sebebiyle kapalı olan hudut kapıları, Iğdır'ın ekonomik potansiyelini hayata geçirmesine engel olmaktadır. Ermenistan, İran ve Nahçıvan kapılarının işlevsel hale getirilmesi ile Iğdır'ın tarımsal üretim, turizm, sanayi ve lojistik sektörlerinin ekonomik değerinin hızla yükselmesi söz konusu olacaktır.

3

Turistik Zirve

Iğdır sınırları içerisinde bulunan Ağrı Dağı hem kış turizmi potansiyeli, hem estetik yönü, hem de farklı din ve milletler için barındırdığı manevi ve sembolik önemi sayesinde Iğdır'ın marka değerine muazzam bir katkı sağlamaktadır. Bununla birlikte, Küçük ve Büyük Ağrı eteklerinde bulunan yaylalar, biyolojik çeşitlilik ve peyzaj güzellikleri turistik açıdan çok cazip edicidir. Havalimanı ve Ermenistan sınırlarının işlevsel hale gelmesiyle Ağrı Dağı'nın yüksek miktarda turiste hizmet etmeye başlaması söz konusudur. Iğdır kentinin en nitelikli manzarasını oluşturan Ağrı Dağı silueti, kentin tanıtım ve marka çalışmalarında ön planda olmalıdır.

3 TEMA

1 Bereket

Suyun Lütüf; Yeşil İğdır

Kırsal bir ambiyansa sahip İğdır kentini ova ve tarımsal faaliyetten bağımsız değerlendirmek mümkün değildir. Aras teması İğdır'ın tarımsal niteliğine vurgu yapar. Kavun, şeftali, kayısı ya da pamuk gibi bulunduğu coğrafya için ayrıksı sayılabilecek ürünlerin yetiştirildiği bu ovaya Aras Nehri can vermektedir. Aras teması, tarımsal altyapısının geliştirilmesini, toprak ve su kirliliğine karşı önlem alınmasını ve agro-turizm olanaklarının artırılmasını kapsamaktadır. Kırsal yapılaşmanın niteliğinin ekolojik ilkelerle rehabilite edilmesi ve turizme dönük değerlendirilmesi kentin ekonomik yapısının sürdürülebilmesi açısından önemlidir.

2 Komşuluk

Birlikte Yaşama ve İş Yapma Yeteneği

İğdır'ın sınır potansiyelinin değerlendirilmesinin önündeki en önemli engel bölgedeki politik sorunlardır. Bu vizyon planı çerçevesinde İğdır'ın ekonomik gelişmesi için sınır ötesindeki komşularıyla işbirliğinin elzem olduğu kanısına varılmıştır. Bu amaçla, aynı coğrafyaya ait olan ve birbirine yakın kültürel arka planları bulunan kent ve halkların komşuluk teması ile yerel ölçekte ilişkilerini geliştirmesi önem taşımaktadır. Kars, Gümrü, Erivan, Nahçıvan ve Doğubeyazıt gibi kentlerin kendi aralarındaki diyalogun geliştirilmesi, ortak ekonomik, turistik ve kültürel etkinlikler organize etmesi, sınır rejimlerinin bu doğrultuda kolaylık sağlaması komşuluk teması çerçevesinde geliştirilecek politikalardır.

3 Birikim

Kültürlerin Harman Yeri

İğdır, coğrafi ve idari bir kesişim noktasında yer aldığı gibi kültürel bir kesişim noktasında da bulunmaktadır. Kent merkezi ve kırsal bölgelerde temsil edilen zengin bir folklorla sahip İğdır'ın günümüze taşıyamadığı kültürel zenginlikleri de söz konusudur. Nuh'un Gemisi gibi kucaklayıcı, kültürel çeşitliliğin hayatta kalması işlevini görececek bir kent olarak İğdır, hem Türkiye, hem de Azerbaycan, İran, Ermenistan gibi ülkelerle ortak kültürel etkinlikler düzenlenmesi önem taşımaktadır. Bu tema çerçevesinde kültürel çeşitliliğe yapılacak vurgu, hem kentin canlılığına, hem de sınır ötesi iletişimde yeni ağlar örmeye yarayacaktır.

3 STRATEJİ

1 Kalkınma

İşlevsel Rol Paylaşımı

Kalkınma stratejisi kapsamında atıl kalmış potansiyellerin bölgesel bütünleşme doğrultusunda canlandırılması hedeflenmiştir. İğdır için turizm, tarım, ticaret ve lojistik sektörlerinin ön planda olduğu, çevrede kutup etkisi yaratan Van, Kars ve Erivan gibi kentlerle rol paylaşımı ekseninde ilişki kuran bir strateji benimsenmiştir. Turizm altyapısının geliştirilmesi, tanıtım çalışmalarının yapılması ve çevre koruma çalışmaları kalkınma politikalarını desteklemektedir. Düşük yoğunluklu olmakla birlikte ekonomik sektörlerin çeşitlendirilmesi İğdır'ın ekonomik dayanıklılığı açısından önem taşımaktadır.

2 Dönüşüm

Bütüncül Bir Ova Kurgulamak

Bütünleşme stratejisi farklı mekânsal ve işlevsel ölçeklerde değerlendirilmiştir. Yerel ölçekte düşük yoğunluklu yerleşime uygun işlevlerde özelleşmiş 3 (İğdır Kenti, Çalpala-Küllük, Aralık) odak noktası öne çıkarılacaktır. Bununla birlikte, Erivan'da bulunan 2 havalimanı, proje aşamasındaki demiryolu bağlantılarının da ortak kullanıma açılması İğdır'ın komşu kentlerle bütünleşme ve ekonomik işbirliklerinin geliştirilmesi açısından önemli stratejik faaliyetler olarak değerlendirilmiştir. Böylelikle, İğdır, sınır ötesi ticari ve ekonomik ağına bütünleşme hizmetlerini sağlayan bir odak niteliğinde kurgulanmıştır.

3 Bütünleşme

Modern Kırsallık, İşlevsel Kentleşme

İğdır'ın, şehirleşme konusundaki en önemli iki sorunu tarım alanları üzerindeki düşük yoğunluklu saçaklanma ve tarımsal sektör yapısının çeşitlenmiyor oluşudur. İğdır için tarif edilen stratejik vizyon, kentsel alanın akıllı büyüme ilkesi ve yeşil altyapı yatırımları ile rehabilite edilmesini, kırsal alanların altyapısının ise modernize edilmesi ve turizm faaliyetlerine uygun hale getirilmesini kapsamaktadır. Sanayi, lojistik, sınır hizmetleri gibi faaliyetlerde uzmanlaşmış yerleşimlerin geliştirilmesi kentlerin ekonomik kimliğinin yeniden tanımlanması anlamına gelmektedir.

EYLEM ÇERÇEVESİ

3 SEKTÖR

3 PROGRAM

3 PROJE

Tarım

Ova

İş

Ticaret

Pazar

Sınır

Turizm

5137

3 Odak

3 SEKTÖR

1 Tarım

Toprağın ve Suyun Bereketiyle Kalkınma

Tarım sektörü Iğdır'da ön planda olmakla birlikte bu sektörün yan sektörlerle ilişkisi gelişkin değildir. Tarif edilen vizyon çerçevesinde tarım sektörünün çıktılarının yan sektörlerle ilişkilendirilerek katma değerinin artırılması hedeflenmektedir. OSB bünyesinde tarımsal ürünlerin işlenmesi, tarımsal arazilerde konaklama ve agro-turizm imkânlarının geliştirilmesi önerilmektedir. Tarım sektörünün sanayi ve turizm kollarıyla/ sektörleriyle işteş gelişme göstermesi Iğdır'ın sınır ötesi işbirliği, lojistik ve pazarlama kabiliyetini de yükseltecektir. Bu bağlamda, ele alınacak tarım sektörü Iğdır'ın kırsal karakterinin dönüştürülmesi ve modernleştirilmesi açısından da önem taşımaktadır.

2 Ticaret

Anadolu ve Kafkasya'nın Pazar Yeri

Serhat ili olarak Iğdır, sınır komşularıyla ilişkilerin iyileştirilmesinden doğrudan faydalanacak konumdadır. Lojistik potansiyelin gelişmesi ile birlikte sınır ötesi ticaret ağının keşiştiği bir konumda bulunan Iğdır'ın ticaret sektörü, komşuluk teması çerçevesinde düzenlenecek fuar, ekonomik işbirliği, ortak turizm destinasyonları ile gelişecektir. Sınır rejimlerinin esnetilmesi, ulaşım altyapılarının ortak kullanılması yönünde işbirliği yapılması Iğdır Ovası'nı bir bütün olarak sınır ötesi ekonomik ağının keşim potası olarak işlevsel kılacaktır.

3 Turizm

Çeşitlendirilmiş Turizm Faaliyetleri

Iğdır için iki farklı turizm katmanı ön görülmüştür. Birincisi, uluslararası bir üne ve öneme sahip Ağrı Dağı ve onunla ilişkili geliştirilebilecek kış, yayla, bisiklet, kuş gözlemciliği ve tırmanış turizmi faaliyetleridir. Ağrı Dağı'nın bir turistik odak olarak bölgenin Kars, Doğubayazıt, Erivan ve Eçmiyadzin gibi diğer odaklarla aynı destinasyon içinde değerlendirilmesi önem taşımaktadır. İkinci bir katman ise, mikroklimal özelliğinden dolayı 'ılıman bir vaha' olarak tanımlanan Iğdır Ovası'nda geliştirilecek ve yılın her döneminde turist ağırlayabilecek butik kırsal pansiyonculuk ve agro-turizm olanaklarıdır.

3 PROGRAM

1

Modern Kırsallık

İğdir'in kent merkezi dışındaki alanlarında, tarımsal faaliyeti devam ettiren ancak mekânsal altyapısı ve kentsel hizmet kalitesi yüksek olan kırsal yerleşimlerin geliştirilmesi hedeflenmektedir. Bu programın öncelikle Halfeli, Hoşhaber, Ali Kamerli, Yaycı, Obaköy, Kasımcı, Hakveyis, Enginalan, Akyumak Melekli, Aşağı Herhacı, Karakuyu Köy ve mahallelerinde uygulanması tasarlanmıştır. Bu alanların aynı zamanda, iklim potansiyelini kullanarak yılın her döneminde butik pansiyonculuk ve agro-turizm sektörlerinde hizmet vermesi hedeflenmektedir.

2

Uzmanlaşmış Kent Merkezi

İğdir Kent merkezi, ticari faaliyetlerin ve sınır ötesi kültürel ve siyasi ilişkilerin yönlendirildiği uzmanlaşma bölgesi olarak değerlendirilmektedir. Bu vizyon çerçevesi, İğdir, lojistik ve sınır hizmetlerini sunan alt bölgelerinin odağında bir pazar yeri olarak kurgulanmıştır. Pazar yeri salt ticari bir işlevin ötesinde kültürel ve organizasyonel buluşma noktası anlamı taşımaktadır. Nitelikli kentsel altyapı ve sektörel uzmanlaşma açısından Üniversite'nin varlığı önemli bir katma değer sağlamaktadır.

3

Kentten Uzak, Bulutlara Yakın

Ağrı Dağı'nın zirve kotuna atıf yapan 5137 programı, yayla, doğa, yürüyüş, fotoğraf, kış, dağcılık ve tırmanış gibi turizm kollarının altyapısının geliştirilmesini ve tanıtımının yapılmasını kapsamaktadır. Bu doğrultuda, yaylalarda kamp yerleri ve diğer konaklama tesislerinin, İğdir kent merkezinde ise hotel tarzı konaklama imkânlarının geliştirilmesi, yürüyüş ve tırmanış parkurlarının tanımlanması ve tanıtılması sağlanmalıdır.

3 PROJE

1

Ekonomik Faaliyetlerin Merkezi

İğdir, çeşitlendirilmiş ekonomik faaliyetler ve yeni ticari ağlar kurma potansiyelinin merkezinde bulunmaktadır.

[İş]birliği

İğdir'in yakın çevresinde bulunan Kars, Erivan, Nahçıvan, Doğu Beyazıt gibi hem sınır ötesi, hem Türkiye'deki kentlerle ilişkilerini geliştirmesi, yeni ticari ve sınai ortaklıklar oluşturulması ve bu bağlamda gümrük kapılarının açılması gereklidir. Bu işbirliklerinin bölgede bulunan kentlerin ve halkların ortak kültürel bağlarına vurgu yaparak inşa edilmesi, bölgesel barış ve ekonomik kalkınmaya katkı sağlayacaktır.

[İş]bölümü

İğdir, çevresinde bulunan yerleşimlere göre daha az nüfusa ve daha zayıf altyapı imkânlarına sahiptir. Bu sebeple, işbölümü vizyonu çerçevesinde İğdir'in harekete geçiremediği potansiyelinin çevredeki kentlerle paylaşarak canlandırılması prensibi benimsenmiştir. Aynı ovayı paylaşan Erivan gibi bölgedeki önemli bir çekim merkezi ile ticaret ve hizmet sunumlarında paylaşım, ortak pazar, ürün geliştirme, depolama ve ürün işleme projelerinin geliştirilmesi mümkündür. Bu kapsamda, yerel ölçekte önerilen özelleşmiş odak yerleşim alanlarına önemli roller düşmektedir.

[İş]gücü

İğdir kentinin potansiyellerinin canlandırılması için nitelikli işgücü çok büyük önem taşımaktadır. İğdir Üniversitesi'nin açılmış olması bu konuda önemli bir potansiyel sunmaktadır. Pazarlama, uluslararası ilişkiler ve tarım konusunda nitelikli işgücünün yetiştirilmesi İğdir kentinin ekonomik yapısının ve doğal varlıklarının ekonomik anlamda değerlendirilmesi açısından önem taşımaktadır. Özelleşmiş işlevlerin hayata geçirilmesi için bu bağlamda uzmanlaşma gerekmektedir.

3 PROJE

2

Bütünleşme Vizyonunda Sınır

İğdir, bütünleşme vizyonu doğrultusunda sınır kavramını yeniden tanımlamaktadır.

[Sınır]ötesi

İğdir, 3 ülkeyle sınır komşusu olmasına rağmen yalnızca bir ülke ile sınır kapısı mevcuttur. Tüm ülkelerle gümrük kapılarının açılması, Aralık'ın sınır hizmetleri veren bir yerleşim olarak uzmanlaşması bu proje kapsamında değerlendirilmektedir. Ortak kalkınma projeleri ve ticari işbirlikleri vasıtasıyla bölge kentlerinin arasında yerel yönetimler bünyesinde doğrudan iletişim kanallarının örgütlenmesi ve projeler geliştirilmesi hem ekonomik hem de sosyal açıdan bölgedeki yerleşimlere katkıda bulunacaktır.

[Sınır]aşımı

İğdir'in dâhil olduğu mikro coğrafyayı Erivan'ın baskın olduğu bir ova havzası olarak değerlendirmek mümkündür. Bu havza ortak kültürel kodları olan farklı sosyal grupları barındırmakla birlikte idari olarak bölünmüştür. İğdir Ovası'nın çevresel yönetimi, Aras Nehri'nin kullanım kararlarının bölgedeki diğer kentlerle ortaklaştırılması, ortak havza yönetim modellerinin geliştirilmesi ve sınırı aşan su kullanımları, müşterek fuarlar gibi ekonomik ve de festivaller gibi kültürel etkinliklerin projelendirilip hayata geçirilmesi bölgesel işbirliğine katkı sunacaktır.

[Sınır]sızlık

İğdir'in dâhil olduğu ova havzasında 3 havalimanı, 4 potansiyel gümrük kapısı, 2 demiryolu hattı, 2 elektrik santrali vardır. Bu proje çerçevesinde, bölgesel işbirliğinin geliştirilmesi, ekonomide verimliliğin artırılması için, bu altyapı potansiyelini bölgede bulunan 4 farklı ülke tarafından akıllıca ve müşterek kullanılması hedeflenmektedir. Bu havzayı sınırların böldüğü değil, işbirliği ve müşterek programların bütünleştirdiği bir mekânsal bağlam olarak tanımlamak gerekmektedir.

3 PROJE

3

3 İşlevsel Yerleşim Kümesi

İğdir, uzmanlaşma temelli örgütlenmiş ve düşük yoğunluklu 3 işlevsel yerleşim kümesinden oluşacaktır.

Çalpala-Küllük

Erzurum-Kars güzergâhı üzerinde bulunan OSB ve havalimanını içeren Çalpala-Küllük kümesinin lojistik ve tarımsal sanayi branşlarında uzmanlaşması hedeflenmektedir. Bu bölgedeki sanayinin yerel tarımsal ürünleri işlemesi; böylelikle, kırsal ekonomi ile endüstri arasında işbirliğini geliştirmesi hedeflenmelidir. Bununla birlikte, projelendirilmiş demiryolu bağlantısının gerçekleştirilmesi ve bu alanda lojistik altyapıyı destekleyecek bir istasyona sahip olması önem taşımaktadır. Çalpala-Küllük bölgesinin tarımsal niteliği olmayan arazilere sahip olması, bahsedilen işlevler için gerekli altyapının hassas çevresel değerlere en az müdahaleyle geliştirilmesi açısından avantaj sağlamaktadır.

Aralık

Aralık yerleşimi, İğdir'in doğusunda, İran ve Nahçıvan sınır kapılarına yakın konumda bulunmaktadır. Bu bölge, ayrıca Ağrı Dağı tırmanış parkurlarının bir kısmının başlangıç noktasıdır. Bu doğrultuda, Aralık yerleşiminin sınır-gümrük hizmetleri konusunda uzmanlaşan bir rol üstlenmesi hedeflenmektedir. Bununla birlikte, Aralık'ın Ağrı Dağı turizmini destekleyecek nitelikli konaklama ve turistik hizmet işlevlerini barındırması da mümkündür.

İğdir

İğdir kent merkezinin, yapılaşma yoğunluğunun akıllı büyüme (Smart Growth) ilkesi doğrultusunda artırılması, yerel ve sınır ötesi ilişkiler bağlamında ekonomik faaliyetlerin yönetimi konusunda uzmanlaşması hedeflenmektedir. İğdir'in çeperlerindeki yerleşim dokusunun ise agro ve eko bantlarla rehabilite edilmesi ve yoğun kent merkezinin dışında kalan bu alanların butik pansiyonculuk, agro-turizm, butik bahçecilik gibi branşlarda yoğunlaşması hedeflenmektedir. Ekolojik yaklaşımlarla yenilenecek düşük yoğunluklu yapılaşma örüntüsü, kentsel yaşam kalitesi ve çevresel tehditler açısından önem taşımaktadır.

BÖLÜM

05

IĞDIR'IN GELECEĞİ İÇİN
10 TEMEL İLKEIĞDIR'IN GELECEĞİ İÇİN
10 TEMEL İLKE

- B**ütünleşme: Sınırsızlık
- Ü**retim: Tarımsal Sanayi
- T**abiat: Ağrı Dağı
- Ü**lke: Komşuluk
- N**ezaket: Barış
- L**iyakat: İşbölümü
- E**rişim: Lojistik
- Ş**ehirleşme: Akıllı Büyüme
- M**edeniyet: Modern Kırsallık
- E**koloji: Ortak Havza Yönetimi

BÜTÜNLEŞME: SINIRSIZLIK

İğdir, 3 ülkeye komşu bir serhat ili olmasından ötürü elde etmesi beklenen ekonomik faydayı elde edememektedir. Bununla birlikte, çevre koruma açısından önem taşıyan sınır ötesi işbirlikleri gerçekleştirilememektedir. Bütünleşme ilkesi bu iki bağlamda değerlendirilmelidir. İlk olarak bölgedeki kentlerin birbirine bağlanmasını sağlamak için sınır kapılarının açılması hedeflenmelidir. Bunun gerçekleşmesi, İğdir'in ekonomik ve lojistik potansiyelini kullanabilmesini sağlayacaktır. İkinci önemli konu ise çevredir. Özgün doğal değerlere sahip İğdir'in toprak ve su kaynakları kirlilik riski taşımaktadır. Rasyonel bir çevre koruma politikası yürütmek için havza bazında projeler yürütülmesi gerekmektedir. Bu bağlamda, bölgedeki ülkelerin ekoloji politikalarını ortaklaştırması önem taşımaktadır.

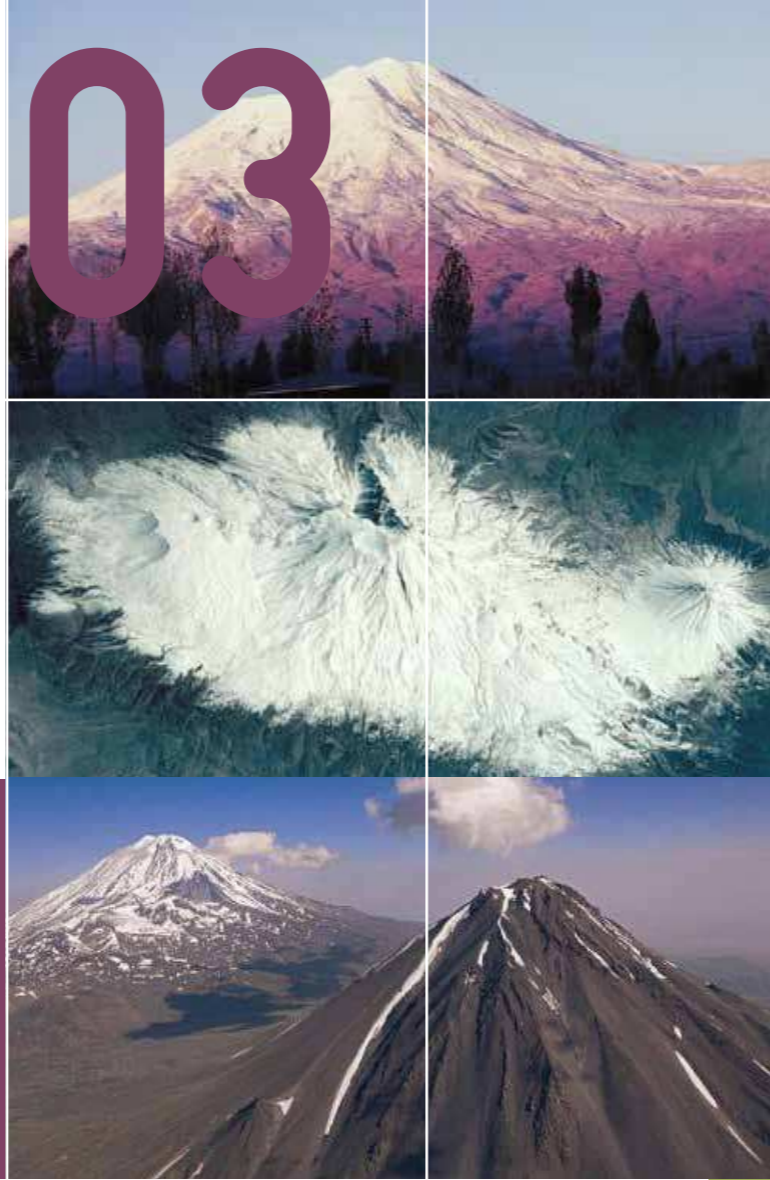

ÜRETİM: TARIMSAL SANAYİ

İğdir'in mevcut en önemli ekonomik değeri tarımsal üretimdir. Tarımsal toprakların genişliği ve ürün çeşitliliği İğdir'in kimliğini ve ekonomik yapısını domine etmektedir. Tarımsal sanayinin desteklenmesi, tarım sektörünün verimliliğinin artırılmasının bir yöntemi olarak değerlendirilmektedir. Tarımsal sanayi, ovanın topraklarını tehdit etmeyecek bir şekilde Çalpala'da konumlanmıştır. Vizyon kapsamında bu alan, sanayi ve lojistik sektörünün kümelendiği alan olarak değerlendirilmiştir. Böylelikle Çalpala, tarımsal çıktıyı işleyerek pazarlanmasını sağlayan bir alan olarak ön plana çıkmaktadır.

TABIAT: AĞRI DAĞI

İğdir'in uluslararası alandaki en önemli simgesi olan Ağrı Dağı, barındırdığı ekolojik değerler ve turizm potansiyelleri ile kent ekonomisine önemli bir fırsat sunmaktadır. Aynı zamanda, bir doğal varlık olan Ağrı Dağı'nın işlevlendirilmesi sürecinde ekolojik nitelikleri ve çevresel sürdürülebilirlik ilkeleri göz önünde bulundurulmalıdır. Rekreasyon ve turizm olanakları koruma dengesi içinde organize edilmelidir. Doğal varlıkların kentsel yaşama etkileri ve çevre bilinci geliştirilmelidir.

ÜLKE: KOMŞULUK

İğdir'in başat ekonomik potansiyeli sınır komşuluklarıdır. 4 ülkenin sınırlarının kesiştiği bir düğümde konumlanmış olan İğdir'in bu potansiyeli değerlendirebilmesi için ülkeler ölçeğinde işbirliği ve siyasi temaslara gerek duyulmaktadır. Sınır komşuluğunun anlamlı olması için üst ölçekli politik organizasyonu yönlendirmek, yerelde yeni iletişim ve bütünleşme ağları kurmak, İğdir'in vizyonunun somutlaşması açısından kendisine düşen misyonudur. Komşuluk ilişkilerini geliştirmek için ülkeler arasında atılacak küçük adımlar, İğdir için büyük sonuçlar ortaya çıkaracaktır.

04

NEZAKET: BARIŞ

Bölgenin gergin siyasi ilişkileri, bölgede bulunan tüm kentlerin ekonomisine zarar vermektedir. Nezaket ilkesi, kültürler ve halklar arasında karşılıklı uzlaşma ve ortaklaşma, böylelikle, diyalog yoluyla yeni toplumsal ve ekonomik ağlar kurma zemininin tematik yol haritasıdır. Hem uluslararası ölçekte ifade edilen kültürel çeşitlilik ve ekonomik ilişkiler potansiyeli, hem de kent içinde toplumsal gruplar arasında geliştirilmesi hedeflenen ilişkiler bu ilke bağlamında ele alınmıştır.

42

05

LİYAKAT: İŞBÖLÜMÜ

Liyakat ilkesi, bölgesel işbirliğinin olmazsa olmaz bir koşulu olarak dikkat çekmektedir. Farklı niteliklere ve farklı uzmanlıklara haiz kentlerin arasındaki işbirliği, komşu yerleşimlerin uzmanlaşma ve nitelikli iş yapabilme kabiliyetini geliştirmesine bağlıdır. İğdir için liyakat, uzmanlaşmış alt bölgeler geliştirilmesi, İğdir Üniversitesi vasıtasıyla nitelikli işgücü yetiştirilmesini ifade etmektedir.

43

06

ERİŞİM: LOJİSTİK

Güçlü erişim olanakları hem yerel potansiyellerin desteklenmesi hem de yeni ekonomik sektörlerin canlanması açısından önem taşımaktadır. Karayolu ve havayolu bağlantılarının yanı sıra hızlı ve ucuz ulaşım ve taşıma olanağı sunan demiryolunun da bölgede geliştirilmesi hedeflenmelidir. Bu bağlamda, Kars-Iğdır-Nahçıvan-Tahran Demiryolu projesi önem taşımaktadır.

Bununla birlikte, Iğdır ilinde kayıtlı çok sayıda uluslararası taşımacılık lisansına sahip firma olmakla birlikte, bu fırsatı destekleyecek bakım-onarım ve idari hizmetler eksik kalmaktadır. Çalpala-Küllük işlevsel alt bölgesinin bu alanda uzmanlaşması ve ulaşım olanaklarının çeşitlenmesi, sanayi ve lojistik sektörlerine doğrudan katkı sağlayacaktır.

ŞEHİRLEŞME: AKILLI BÜYÜME

Tarımsal toprağı tehdit eden düşük yoğunluklu kentsel saçaklanma vizyon kapsamında önemli bir sorun olarak tespit edilmiştir. Bu sebeple, Iğdır kent merkezinin yoğunluğunun yükseltilmesi hedeflenmektedir. Ekonomik faaliyetlerin idare edildiği bölge olarak kent merkezinde, bulvar, meydan ve park gibi kentsel açık alanların tasarlanması önem taşımaktadır.

Akıllı büyümenin bir diğer özelliği de toplu ulaşım, bisiklet ve yaya ulaşım olanaklarının geliştirilmesi, şehirleşmenin buna göre tasarlanmasıdır. Iğdır özellikle bisiklet altyapısının geliştirilmesine uygun bir kenttir.

Kent çeperinde kalan yerleşimlerin ise düşük yoğunluklu devam edebilmesi adına yeşil altyapı, agro-bant ve eko-koridorların tanımlanıp uygulanması çevresel risklerin azaltılmasını sağlayacaktır.

MEDENİYET: MODERN KIRSALLIK

İğdır coğrafyası geniş bir kırsal ambiyansa sahiptir. İğdir kent merkeziyle ilişkili yerleşimler dahi kırsal niteliğini sürdürmektedir. Bu bağlamda, özellikle İğdir kent merkezine komşu olan köy ve mahallelerin yeni bir kentsel kimlik tanımlaması gereklidir. Bu vizyon kapsamında, İğdir'in yerleşim kalitesi için tanımlanan kimlik "modern kırsallık"tır. Bir başka deyişle, kent ve kır dengesinin yeniden kurgulanmasıdır.

Bu ilkenin öncelikle, Halfeli, Hoşhaber, Ali Kamerli, Yayı, Obaköy, Kasımcan, Hakveyis, Enginalan, Akyumak Melekli, Aşağı Herhacı, Karakuyu gibi yerleşimlerde sonra diğer ova köylerinde ve ardından dağ köylerinde uygulanması ön görülmektedir. Modern kırsallık, doğa ile iç içe ve düşük yoğunluklu, internet, su, enerji ve ulaşım gibi kentsel hizmetlerin temin edildiği, özellikle İğdir topografyasının bisiklet ulaşımına elverişli olması nedeniyle bisiklet ulaşımı altyapısının geliştirilmesini ve de yaygınlaştırılmasını, bununla birlikte de İğdir bağlamında bu köylerde butik kırsallık temasıyla agro-turizmin yapılmasını ifade etmektedir.

10

EKOLOJİ: ORTAK HAVZA YÖNETİMİ

Aras Nehri'nin havzası 4 farklı ülke tarafından paylaşılmaktadır. Çevresel sürdürülebilirliğin ekolojik ilkelerinin başında bütüncül havza yönetiminin hayata geçirilmesi yer almaktadır. İğdir'in bulunduğu bölge açısından doğal değerlerin korunması ve yönetilmesi amacıyla gerçekleştirilecek bu tür iş birlikleri hem doğal kaynakların sürdürülebilirliği hem de sınır ötesi işbirlikleri ve dostluk ilişkilerinin geliştirilmesi açısından önem taşımaktadır.

		58 SIVAS	64 UŞAK	36 KARS					
		59 TEKİRDAĞ	65 VAN	70 KARAMAN	46 KAHRAMANMARAŞ				
	42 KONYA	60 TOKAT	66 YOZGAT	71 KIRIKKALE	49 MUŞ				
	43 KÜTAHYA	61 TRABZON	67 ZONGULDAK	72 BATMAN	74 BARTIN	24 ERZİNCAN			
14 BOLU	44 MALATYA	62 TUNCELİ	68 AKSARAY	73 ŞIRNAK	75 ARDAHAN	77 YALOVA	16 BURSA		
40 KIRŞEHİR	45 MANİSA	63 ŞANLIURFA	69 BAYBURT	76 İĞDIR	78 KARABÜK		17 ÇANAKKALE		
41 KOCAELİ	01 ADANA						18 ÇANKIRI	79 KİLİS	
07 ANTALYA	04 AĞRI						80 OSMANİYE		
08 ARTVIN	03 AFYON						81 DÜZCE	47 MARDİN	
15 BURDUR	05 AMASYA	10 BALIKESİR	19 ÇORUM	30 HAKKARİ	53 RİZE	48 MUĞLA	55 SAMSUN	28 GİRESUN	09 AYDIN
27 GAZİANTEP	06 ANKARA	11 BİLECİK	20 DENİZLİ	31 HATAY	38 KAYSERİ	57 SİNOP	56 SİİRT	29 GÜMÜŞHANE	
	02 ADIYAMAN	12 BİNGÖL	21 DİYARBAKIR	32 İSPARTA	39 KIRKLARELİ		37 KASTAMONU		
		13 BİTLİS	22 EDİRNE	33 İÇEL	25 ERZURUM				
			23 ELAZIĞ	34 İSTANBUL	26 ESKİŞEHİR				
				35 İZMİR					

81 KENT VİZYON